

ชื่อโครงการ	การเพิ่มศักยภาพในการพัฒนารูปแบบการผลิตสินค้าประเภทของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
คณะวิจัย	ทรงพล อูปชิตกุล พยุงศิลป์ เปตรี เศกสรรค์ ยงวนิชย์ ประสิทธิ์ คุณรัตน์ สุกัญญา เอมอิมธรรม จริยาทร สุนู วัฒน์ภ ภาวิท
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
แหล่งงบประมาณ	เงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2545

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ชนิด รูปแบบ และวัสดุ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าประเภทของที่ระลึก เพื่อเลือก ชนิด รูปแบบ และวัสดุ ในการผลิตสินค้าของที่ระลึกที่ดี เพื่อออกแบบและพัฒนาวัสดุที่มีในท้องถิ่น มาผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 474 คน สุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาหาข้อมูลจากประชากร 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1: ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการออกแบบสินค้าของที่ระลึก 168 คน
- กลุ่มที่ 2: ผู้ผลิตและผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 109 คน
- กลุ่มที่ 3: นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 197 คน

ซึ่งสุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Quota Sampling และ Purposive Sampling
จำนวน 10 จังหวัดๆ ละไม่น้อยกว่า 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม(Questionnaire) สำหรับรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และตัวอย่าง ชนิด รูปแบบ และวัสดุ จากแหล่งท่องเที่ยวที่กลุ่มผู้วิจัยได้ออกไปสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูล ชนิด รูปแบบ ของสินค้าของที่ระลึกตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบของที่ระลึก ผู้ผลิตและผู้ประกอบธุรกิจของที่ระลึกและนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้นำนักในแบบสอบถามไปในแนวทางเดียวกันคือ รูปแบบของสินค้าของที่ระลึกควรมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น มีคุณภาพดี คู่คุณค่ากับราคา สะท้อนภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีการบรรจุ

หีบห่อสวยงาม มีรูปลักษณะแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายพกพา เป็นสินค้าของที่ระลึกจากธุรกิจชุมชน ทำจากวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่ายในท้องถิ่น ตามลำดับ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการออกแบบสินค้าของที่ระลึก ประการสำคัญที่ต้องพิจารณาให้มาก คือ ต้นทุนสูง การขนส่งสินค้า สินค้าซ้ำ แบบกันทุกร้านทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่จำหน่ายไม่เหมาะสม ราคาไม่เหมาะสมกับคุณภาพตามลำดับ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบของที่ระลึก ให้ข้อคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขตลาดสินค้าของที่ระลึก ควรคำนึงถึงเรื่องราคา เพิ่มคุณภาพของสินค้าให้ดีขึ้น ให้บริการด้วยอัธยาศัยของผู้ขาย เพิ่มชนิดของสินค้าให้หลากหลาย พัฒนารูปแบบของสินค้า กำหนดที่ตั้งของแหล่งจำหน่ายให้เหมาะสม ควรนำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น นำวัสดุท้องถิ่นที่มีไม่เหมือนใคร นำรูปแบบประเพณีท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตของที่ระลึก นำคำขวัญของจังหวัดมาใช้ผลิตของที่ระลึก นอกจากนี้ที่ระบุไว้ในแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบของที่ระลึก

ด้านผู้ผลิตและผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ให้ข้อคิดเห็นด้านข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกาจำหน่ายสินค้าของผู้ผลิตและผู้ประกอบการว่า สินค้าของที่ระลึกที่นำมาขายส่วนมากได้นำมาจากกลุ่มแม่บ้านท้องถิ่น สินค้า 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ประเทศลาว ประเทศพม่า จีน และอื่น ๆ (เวียดนาม อิตาลี) สินค้าที่นิยมผู้ประกอบการและผู้ขายต้องการประกอบด้วยวัสดุ ดังนี้ ต้นกก ไม้ไผ่ กระดาษสา โพนญี่ปุ่น เชือก กะลามะพร้าว สินค้าประเภทหิน ข้อมูลชนิดรูปแบบของสินค้าของที่ระลึกตามความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวว่า ควรจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น มีคุณภาพดี คู่แข่งกับราคาสะท้อนภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการบรรจุหีบห่อสวยงาม มีรูปลักษณะแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร นำเสนอวิถีชีวิตชุมชน สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายพกพา เป็นสินค้าของที่ระลึกจากธุรกิจชุมชน ทำจากวัสดุ/อุปกรณ์ที่หาง่ายในท้องถิ่น ใช้วัสดุและวัสดุราคาถูก ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการออกแบบสินค้าของที่ระลึกเห็นว่าสินค้าในท้องตลาดมีการวางขาย ซ้ำแบบกันทุกร้านขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดความมีเอกลักษณ์ รูปแบบไม่สวยดึงดูดใจ สินค้าไม่มีคุณภาพ ราคาไม่เหมาะสมกับคุณภาพ หาซื้อยาก ทำเลสถานที่จำหน่ายควรอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนารูปแบบสินค้าจะยั่งยืนได้นั้นชุมชนเองจะต้องมีความเข้มแข็ง ส่วนราชการให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน ผู้ประกอบการไม่เอารัดเอาเปรียบมากเกินไป